

▼ جامعه را به خودی و غیر خودی تقسیم نکنیم

جعفر خیرخواهان، کارشناس اقتصادی نیز در گفت‌وگو با هم‌میهن اذعان کرد: امروز به‌طور واقعی در شرایط اقتصادی ویژه و شکننده و کاملاً بحرانی قرار داریم و واقعاً متاسفم که کشور و اقتصاد ایران وارد چنین مر حله‌ای شده است. در یک دهه گذشته هر روز بسته‌تر و همچنین محروم‌تر از انواع امکانات و فرصت‌هایی شدید که می‌توانستیم از تعامل با جهان پیشرفته به دست آوریم. امروز این فرصت‌ها را از دست داده ایم.

او افزود: اگر بخواهم ریشه‌ای‌تر نگاه کنیم؛ شکافی که بین حکومت و جامعه از سال ۸۸ شروع شد و بدتر شده به بحرانی‌تر شدن شرایط کمک کرده است. امروز لازم است این شکاف ترمیم یافته و حداقل کمی کاهش پیدا کند. در دوره‌هایی نیروهای تندرو مخالف دو طرف اوضاع را از حالت مطلوب خارج کردند. هر چند با آمدن آقای پزشکیان با اسم دولت وفاق سعی شد اوضاع بهبود پیدا کند ولی به نظر ابتدا باید کاهش شکاف دولت و حکومت در جامعه مدنظر قرار گیرد.

خیرخواهان اشاره کرد: با توجه به شرایط بین‌المللی امروز مهمترین اولویت این است که بتوانیم روی پای خودمون بایستیم؛ به هر صورت ایران یک کشور نسبتاً بزرگ و دارای منابع انسانی زیرزمینی و طبیعی سرشار است و به هر حال در موقعیت جغرافیایی خوبی قرار دارد. توجه به داشته‌ها و سرمایه‌های ارزشمندی که داشتیم، و از آنها غفلت کردیم امروز می‌تواند اتفاق بیفتد. با شرایط حاد خارجی فرصت و بهانه خوبی داریم که ما به داشته‌های خود توجه کنیم. جلوی چشمان ما دریاچه ارومیه خشک شده. این را که نمی‌توان به دشمن خارجی نسبت داد. جنگ و ستیزها و کشمکش‌های داخلی و بی‌توجهی به قوانین و سرنوشت بلندمدت کشور، شرایط را و وخیم کرده است. دعوای‌های قومیتی و استانی سبب شد زاینده‌رود در قلب شهر اصفهان خشک شود. زاینده‌رود سرمایه بسیار مهمی برای جمعیت زیادی از کشور بود. مسیب از بین رفتن این سرمایه خودمان بودیم. این فهرست مدام در حال افزایش است.

او متذکر شد: انتخاب‌های غیراقتصادی و سیاست‌زده این شرایط را به بار آورده است. امروز با انواع چالش‌ها و بحران‌های مختلف مواجه هستیم؛ از بی‌توجهی به آثار تاریخی و جذابیت‌های فرهنگی و میراث غنی ایران تا بی‌قیدی نسبت به درآمدها و عدم سرمایه‌گذاری‌های توسعه‌ای. فیلترهایی ایجاد کردیم که جامعه را به خودی و غیر خودی تقسیم کند و به شکل‌های گوناگون از گزینش‌های خردگریز و دانش‌سوزی که نظام اداری کل کشور ایجاد کرده؛ دانشگاه‌ها را از نیروهای مستعد و توانمند محروم کردیم و باعث فرار مغزها شده‌ایم. آسیب این سیاست‌ها اگر نه بیش از تحریم‌ها بلکه برابر آن بوده است. مزاحمت‌ها و دخالت‌هایی که در زندگی شخصی مردم داشتیم باعث مهاجرت بسیاری از هم‌وطنان شده و فیلترهایی که برای سایته‌ها و شبکه‌های اجتماعی ایجاد شده سبب افزایش شکاف بین دولت و مردم شده و بر نفرت جوانان افزوده است.

به اعتقاد خیرخواهان مسئولان نقش دانای کل و همه‌چیزدان دارند. تا زمانی که از این نقش خارج نشوند و نخبگان و صاحبان تجربه و دانش در امور و تصمیم‌گیری‌ها مشارکت داده نشوند، هر روز باید منتظر اتخاذ سیاست‌های بد و بدتر باشیم. ایجاد حس تنفر و جدایی مردم از حکومت و پرهزینه کردن زندگی در ایران نتیجه مطلوبی نداشته است. باید اجازه دهیم نیروهای دلسوز که به شکل‌های مختلف طرد شده‌اند، باز گردند تا سیاست‌های پخته‌تری اتخاذ شده و از این شرایط بحران خارج شویم. مزاحمت‌هایی که برای ارتباط با دنیا ایجاد شده باید رفع شود. در مقابل فعالیت رقبای خارجی نباید منفعل باشیم. باید با دیپلماسی بین‌المللی فعال و روش‌های تبلیغی و شناسایی درستی که از کشور ایران ارائه می‌دهیم تبلیغات منفی رسانه‌های غربی که چهره منفور و نامناسبی از ایران نشان می‌دهند را بی‌اثر کنیم.

این کارشناس اقتصادی اضافه کرد: با تغییر سیاست‌های فرهنگی و توریستی، می‌توان به میزان ۱۰ تا چند ۱۰ میلیون گردشگر جذب کرد که جای صادرات چند میلیون بشکه نفت را می‌گیرد و درآمد پایداری برای کشور فراهم می‌کند. ترکیه در دودعه گذشته توانسته به یک مقصد مهم گردشگری تبدیل شود و درآمد بسیار بالایی از این محل به دست آورد که به رشد اقتصادی آن کمک کرده است. اصلاح نظام اداری و بوروکراسی عریض و طویل ما که به دلیل پول هنگفت نفتی که در دودعه گذشته داشتیم باید حذف شود؛ نظام اداری‌ای که عمدتاً بی‌خاصیت و پرهزینه است و کمک جدی به اقتصاد نمی‌کند و فقط بودجه‌خواری می‌کند.

لازم است این سیاست که «بودجه را عملیاتی می‌کنیم» از مقام حرف خارج شده و به عمل تبدیل شود. از دوران آقای هاشمی رفسنجانی سیاست عملیاتی شدن بودجه‌قرار بود اجرا شود تا مشخص شود یک سازمان چقدر کارکرد و خروجی داشته و بر اساس آن بودجه دریافت کند ولی متأسفانه هر سال این بودجه‌ها حجیم‌تر شده و اصلاحی صورت نگرفته است. از طرف دیگر خدمات عمومی که دولت باید انجام دهد باید هدف‌گیری درستی شود تا ارائه خدمات عمومی ضروری با قیمت مناسب به جامعه ارائه شود. امروز شرکت‌های دولتی و نهادهای گوناگون جارا برای بخش خصوصی تنگ کردند و هزینه‌های بسیار بالا دارند یا خدمات بی‌کیفیت به جامعه داده یا اساساً خدماتی نمی‌دهند؛ در حالی که این نهادها باید به پشتیبانی بخش خصوصی بپردازند، تبدیل به رقبای انحصارگر فعالان خصوصی شده‌اند.

▼ اصلاح فوری بودجه و کاهش هزینه‌ها

محمدتقی فیاذنی کارشناس اقتصادی در گفت‌وگو با هم‌میهن خاطرنشان کرد: اگر ایران بتواند طی هفت روز فرصت ارائه شده در یک سناریوی خوشبینانه غرب را متقاعد کند که سیستم موشکی خود را در غیاب فعالیت هسته‌ای پیش ببرد در یک تا دو سال آینده رشد اقتصادی یک تا سه درصد می‌تواند اتفاق بیفتد.

محمدتقی فیاذنی

کارشناس اقتصادی:

کنترل بازار ارز و

انتظارات تورمی در

درجه اول اهمیت قرار

دارد. برای اینکه بتوان

بازارها را مدیریت

کرد لازم است دولت

نظام بودجه‌ریزی

را اصلاح کند. این

اصلاح هم در بودجه

۱۴۰۴ می‌تواند اتفاق

بیفتد و هم در لایحه

بودجه ۱۴۰۵

نرخ تورم نیز روند کاهش‌ی خواهد داشت و به‌طور کلی چشم‌انداز نسبتاً روشنی پیش روی اقتصاد خواهد بود. در سناریوی دوم اگر همچنان غرب با ایران بازی را ادامه دهد و شرایط تعلیق تداوم یابد، اقتصاد بالاتکلیف خواهد ماند و آثار منفی بر رشد اقتصاد و تورم خواهد داشت. هر چند از سناریوی بازگشت قطعه‌نامه‌ها، شرایط نسبتاً بهتری است ولی بالاتکلیفی حاکم بر اقتصاد امکان حرکت به سمت جلورامی گیرد. مزیت این وضعیت وجود کورسوی امیدی برای اقتصاد ایران خواهد بود. در سناریوی سوم که بدترین سناریوی محتمل است ایران از ان پی‌تی خارج شده و فعالیت‌های موشکی و هسته‌ای را به‌طور کامل دنبال می‌کند؛ قطعه‌نامه‌های سازمان ملل بازمی‌گردد و فشار تحریم‌ها بیشتر می‌شود که در این صورت نمی‌توان آینده خوبی برای اقتصاد متصور بود.

او افزود: اگر بخواهم پیشنهادی برای بحرانی‌تر نشدن اقتصاد مطرح کنیم ابتدا لازم است در حوزه دیپلماسی در همین چندروز باقی مانده تمام تلاش گروه مذاکره کننده بر جلوگیری از اجرای مکانیسم ماشه انجام شود. دست کم این چندروز را تبدیل به یک فرصت ۶ ماهه کنند تا در مدت زمان طولانی‌تری بتوانند مذاکره را به سمت مطلوب هدایت کنند. در حوزه اقتصاد نیز کنترل بازار ارز و انتظارات تورمی در درجه اول اهمیت قرار دارد. برای اینکه بتوان بازارها را مدیریت کرد لازم است دولت نظام بودجه‌ریزی را اصلاح کند. این اصلاح هم در بودجه ۱۴۰۴ می‌تواند اتفاق بیفتد و هم در لایحه بودجه ۱۴۰۵. همان‌طور که دولت‌ها تاکید دارد که باید هزینه‌ها کم شود باید برای حذف برخی بودجه‌ها و ردیف‌های اعتباری غیرضروری اقدام شود. این به معنی تعدیل نیرو نخواهد بود. هر چند دولت با یک‌سوم از نیروهای فعلی نیز می‌تواند کار کند ولی کاهش هزینه به معنی اخراج کارکنان نیست بلکه مدیریت آن است. بنابراین دولت باید بتواند ۲۰ تا ۳۰ درصد از هزینه‌های بودجه را کاهش دهد. در این صورت فشار روی منابع بانک مرکزی کاهش می‌یابد و می‌توان تا حد زیادی جلوی رشد نقدینگی و افزایش تورم را گرفت. دومین اقدام فوری می‌تواند اصلاح قیمت حامل‌های انرژی باشد. به نظر می‌رسد افزایش ۲۰ تا ۳۰ درصد قیمت حامل‌های سوخت قابل توصیه باشد. اثرات این اتفاق می‌تواند در کاهش مصرف و کاهش قاچاق سوخت و همچنین هزینه‌های دولت خود را نشان دهد.

سه شنبه ۱ مهر ۱۴۰۴

سال چهارم - شماره ۸۸۷

www.hammihanonline.ir

فیاذنی متذکر شد: در عین حال بانک مرکزی باید حداقل‌تر مقاومت برای کنترل نقدینگی را نشان دهد و جلوی پرداخت تسهیلات برای پروژه‌های غیربهره‌مند گرفته شود. در عین حال بانک مرکزی باید بتواند برای بازگرداندن ارز حاصل از صادرات هوشمندانه عمل کند تا ارز مورد نیاز برای واردات کالاها به‌ویژه کالاهای اساسی تأمین شود.

▼ پارادایم عوض شود

مهدی یازوکی، کارشناس اقتصادی نیز در گفت‌وگو با هم‌میهن به تبعات اجرای مکانیسم ماشه اشاره کرد و گفت: با فعال شدن مکانیسم ماشه قطعاً درآمد نفتی بودجه به شدت کاهش پیدا می‌کند چراکه تعداد دیگری از طرف‌های تجاری ایران حذف خواهند شد. برای فروش نفت باید باج بیشتری از سوی ایران داده شود. بنابراین با بازگشت قطعه‌نامه‌ها یکی از منابع درآمدی دولت به شدت کاهش پیدا خواهد کرد و این باعث ناترازی بیشتر بودجه می‌شود و پول بر قدرت بیش از گذشته به اقتصاد تزریق می‌شود. او ادامه داد: بانک مرکزی در دوره کاهش درآمد نفتی ناگزیر می‌شود پول بدون پشتوانه بیشتری وارد اقتصاد کند و این باعث افزایش نقدینگی و به دنبال آن کاهش ارزش پول ملی شده و تورم فزاینده در اقتصاد ایجاد خواهد شد که فشار آن بر مردم وارد می‌شود. ضمن آنکه بر رشد اقتصاد هم تأثیر نامطلوبی می‌گذارد.

یازوکی تأکید کرد: در صورت بازگشت قطعه‌نامه‌های سازمان ملل حتی کشور همسایه نیز برای مبادلات تجاری و مالی با ایران ترس دارند. زمانی که تقاضا کاهش پیدا کند عیناً سفارش تولید پایین می‌آید و بر تولید ملی اثر منفی می‌گذارد. یعنی اگر مکانیسم ماشه فعال شود به قول آقای عراقچی یک جنگ اقتصادی علیه ایران درمی‌گیرد. توصیه می‌کنم نامه ۱۸۰ نفر از اساتید اقتصاد را دوباره بخوانند. افرادی که به این نامه حمله می‌کنند باید محاکمه شوند. صدوسیما‌ی ایران هم این توصیه‌ها را بر نمی‌تابد. افرادی را به عنوان کارشناس دعوت می‌کنند که به‌بهترین اساتید این مملکت توهین می‌کنند. در بیانیه ۱۸۰ اقتصاددان و استاد دانشگاه اشاره شده که باید پارادایم عوض شود. بر خورد عقلانی داشته باشیم و پوپولیستی رفتار نکنیم.

بخش خصوصی

افزایش قیمت لبنیات سلیقه‌ای شد

عدم اعلام نرخ مصوب لبنیات توسط وزارت جهاد کشاورزی در سال جاری باعث نرخ‌گذاری سلیقه‌ای محصولات لبنی توسط خود صنایع لبنی شده است. علی احسان ظفری رئیس اتحادیه فراورده‌های لبنی در گفت‌وگو با تسنیم اظهار داشت: قیمت لبنیات در بازار افزایش داشته است اما باید توجه داشت که این نرخ‌ها غیرقانونی است؛ چون با وجود افزایش هزینه‌های تولید مصوبه برای تغییر قیمت محصولات خود نداریم و واحدهای لبنی هم خودسرانه افزایش قیمت برای خود منظور کرده‌اند. او افزود: همه محصولات شامل محصولات تنظیم بازاری و غیر تنظیم بازار افزایش یافته است اما این افزایش قیمت در هر کار خانه نسبت به سلیقه خود انجام شده است. ظفری ادامه داد: همه هزینه‌های تولید در سال جاری شامل: شیر خام به‌طور میانگین حدود ۲۴ درصد، مواد بسته‌بندی نزدیک ۴۰ درصد، مواد افزودنی مثل کاکائو تا ۵۰ درصد، حمل و نقل حدود ۳۰ درصد، حامل‌های انرژی و حقوق دستمزد افزایش یافته اما قیمت مصوب محصولات لبنی تغییری نداشته است

نرخ جدید گندم

نرخ پیشنهادی خرید تضمینی گندم بر اساس محاسبات هزینه تولید و سود متعارف ۳۲ هزار و ۵۰۰ تومان برای هر کیلوگرم است. عطاالله هاشمی رئیس بنیاد ملی گندم‌کاران در گفت‌وگو با ایسنا، با اشاره به شاخص‌های در نظر گرفته‌شده برای قیمت‌گذاری توضیح داد: از چهار شاخص هزینه تولید به همراه سود متعارف، نرخ تورم سالیانه، رابطه مبادلاتی و قیمت مشابه خارجی، تنها دو شاخص نخست قابلیت اعمال دارند؛ چراکه از سال ۹۵ آماري از رابطه مبادلاتی وجود ندارد و قیمت مشابه خارجی نیز در مورد گندم اثرگذار نیست. هاشمی افزود: بر همین اساس، تشکل‌های بخش کشاورزی از جمله بنیاد ملی گندم‌کاران کشور و مرکز پژوهش‌های اقتصادی وزارت جهاد کشاورزی نرخ پیشنهادی ۳۲ هزار و ۵۰۰ تومان را برای هر کیلوگرم گندم ارائه کرده‌اند که در جلسه امروز از آن دفاع خواهیم کرد.

۲۷ میلیون تن فولاد قربانی قطع برق و گاز

در چهار سال و سه ماه منتهی به پایان بهار سال جاری، ۲۷/۲۵ میلیون تن تولید فولاد کشور به ارزش حدود ۱۳/۸ میلیارد دلار به دلیل محدودیت‌های برق و گاز از دست رفته است. به گزارش مهر، مهدی محمدی، رئیس هیئت‌مدیره انجمن فولاد آلیاژی ایران با تأکید بر لزوم بازنگری در سیاست‌ها گفت: تفکر مبتنی بر رهاسازی باید کنار گذاشته شود. دولت و نهادهای تصمیم‌گیرنده باید به جای بی‌تفاوتی، رویکرد حمایتی و پشتیبانی داشته باشند تا صنعت فولاد بتواند از این شرایط بحرانی عبور کند. به گفته رئیس انجمن فولاد آلیاژی، قیمت قوب شمش صادراتی ایران در حال حاضر ۴۱۵ تا ۴۲۰ دلار به ازای هر تن است که با نرخ ارز مبادله‌ای، پس از کسر هزینه‌های قوب، معادل ریالی کمتر از ۲۸ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم به تولیدکننده می‌رسد؛ در حالی که قیمت تمام‌شده شمش فولادی بالاتر است و با توجه بهای تمام‌شده جایگزینی، صادرات به معنای زیان حدود ۲ هزار تومان در هر کیلو خواهد بود.